

A KERESKEDELMI JOG- ÉS ISMERETEK TÁRA

— FOLYÓIRAT. —

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓTULAJDONOS: DR. RÓTH PÁL ÜGYVÉD.

A lap szellemi részét illető közlések a szerkesztőségbe, az előfizetési pénzek és felszólalások a kiadóhivatalba küldendők. — Hirdetések a kiadóhivatalban árszabás szerint vétetnek fel. — Kéziratok nem adatnak vissza.

ELŐFIZETÉSI ÁR:		SZERKESZTŐSÉG:	KIADÓHIVATAL:
Félévre	3 frt.	Budapest, V., Váci-körút	Mezei Antal Budapest,
Egész évre	6 frt.	46. szám.	V., Gizella-tér (Haas-palota).

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Hajózási szokványok.

Ira: Dr. Szilágyi Arthur Károly, budapesti ügyvéd.

I.

Pár hét előtt bejárta a lapokat annak hire, hogy a magánhajósok a hajózási szokványok tervezetén dolgoznak s e szokványokat a tőzsde jogkörébe kívánják beilleszteni. Utóbb azt olvastuk, hogy a magánhajósok négy tagu küldöttsége átnyújtotta az elkészült tervezetet s a tőzsde-tanács elnöke kilátásba is helyezte, miszerint azt szükség esetére a hajósok és kereskedőkből álló enquête elé terjeszti és lehetőleg azon lesz, hogy a tervezet változtatás nélkül elfogadtassék.

Igen örvendetes, hogy ezen eddig olyannyira elhanyagolt téren a kezdeményezés nehézségein tustünk. A vízi fuvarozási ügyletek szabályozása elodázhatlanul szükséges. Sem a törvénykezés, sem a közigazgatás mezején nem találkozunk jogszabálylyal, intézkedéssel s így nem tudjuk sem azt, hogy adott esetben mi az igazság? sem azt, hogy kit illet a döntés joga? A vitás kérdések halmazát látjuk a hajózási ügyletek körében felmerülni, de eligazodni senki sem képes. Így könnyen eshetik meg, hogy ma igaznak vesszük azt, mi még tegnap igaztalan volt s ami holnap ismét igaztalan lehet. Átérzik ezt az összes érdekelték, mert gyakran sujtja őket érzékenyen a jogbizonytalanság.

Sürgősen szükséges volna a tengeri magánjog codi-

fikálása kapcsolatban a folyamhajózás rendezésével. Kellemesen érintett a hír, hogy az actió legalább a magánjogot illetőleg fogantatba vétetett. Egy háromtagu bizottság serényen dolgozik; az előtanulmányokat megtették. a codex készül.

Ámde az idevágó ügyek legnagyobb része a vám- és kereskedelmi szövetség értelmében Ausztriával együtt, sőt lehetőleg egyenlően szabályozandó. Amennyiben ugyanis az 1878: XX. t.-cz. szerint, — melynek érvényét az 1887: XXIV. t.-cz. meghosszabbította: „mindkét fél tengerpartjain és kereskedelmi tengerészeténél egyforma tengeri magánjog fog alkalmaztatni és annak korszerű átalakítása minél előbb eszközölni;“ „mindazon belső vizeket illetőleg, melyek folyásukban mindkét fél területét érintik, a hajózásra nézve egyetértő eljárás fog követtetni.“

Az osztrák kormány a kiegyezés előtt azt tervezte, hogy a német kereskedelmi törvény V. könyvét: „A tengeri kereskedelemről“ recipiálja. Ettől utóbb elállott ugyan, de az általa ujabban kidolgozott törvényjavaslat nem egyéb, mint ama V. könyv másolata csekély módosításokkal. Ez velünk hivatalosan közölve lett s jelenleg az említett bizottság előtt fekszik. E szerint a parlamentek elé majd csak akkor kerül a törvényjavaslat, ha azt az összes magyar és osztrák illetékes miniszterek átdolgozták. Ily körülmények között évek telhetnek el, míg a javaslatok becikkelyezését megérjük.

Annál indokoltabb, hogy részlegesen intézkedjünk, különösen azon ügyek tekintetében, melyekben Ausztriától függetlenül járhatunk el. E téren szabályozzuk azt, mi tovább szabály nélkül nem maradhat. Ilyen elsőrangú fontossággal bírnak a kereskedelmi jog keretébe tartozó kérdések s főleg a vízi fuvarozás kérdése.

Helyeslendő, hogy a tőzsde hatás- és jogkörébe illesztessenek be ama szabályok, természetesen azon esetekre, melyekben a tőzsdebiróság competentiája helyt foghat. Az e biróságot jellemző előkelő kereskedői szellem, a gyors és megbízható ítélkezés, a bizalom, melylyel a közönség a tőzsdebiróság iránt viseltetik, eléggé indokolják a terv ésszerűségét. Mihez nem utolsó ok gyanánt járul.

hogy kizárólag a nevezett bíróság enuntiálhatja, hogy adandó esetekben úgy jár el, mikép a „szokványok“ előírják, azaz a kötelező erővel, a sanctióval, épen csak e bíróság ruházhatja fel a szokványokat.

Kevesebb elismerés illeti az uttörők azon eljárását, hogy suba alatt dolgoztak. Ez bizalmatlanságot szül s jogosan kelti fel a hitet, hogy némi önérdek lappang a komoly munka mögött.

De ha ez úgy is volna, nincs ebben veszedelem. Még ha csakugyan azt mondta volna is Kochmeister báró, hogy a tervezet változatlan elfogadtatását keresztülvihetőnek tartja, mitigálja e körülményeket s e kijelentést, hogy ő is „szükség esetére“ kilátásba helyezte az audiatur et altera pars-t.

Nyilvánulni fog az ellenérdekűek nézete is és remélhetőleg tárgyilagos alakban kerül ki a tőzsdetanács szentesítésével ellátott „szokványjog.“

A tervezetet a magánhajósok készítették, tartalmát már ismerjük s az egyrészt egyoldalunak látszik, másrészt több fontos kérdés benne megoldást egyáltalán nem talál.

A tervezet részletesen meghatározza a feladó kötelességeit s a fuvarozó jogait, de hallgat a fuvarozó kötelessége s a feladó jogairól.

Az átvevő s a fuvarozó közötti jogviszonyról említés téve nincs.

Hiányzik az összhang a tervezet és a kereskedelmi törvény, különösen annak a fuvarozást tárgyazó része közt.

Adalékok a kereskedelmi törvény revisiójához.

Írta: dr. Fleischmann Sándor, budapesti ügyvéd.

IX—XI. cím.

A magyar kereskedelmi törvény 125. §-a előnyösen tér el a német ker. törvény 130. §-ától, világosabban kifejtván a betéti társaság lényegét, a mennyiben megmondja a tagok felelősségi viszonyát a társasághoz, a mi a német „Betheiligung“-ból nem egészen világos. — De már a társaság hitelezőinek viszonyára nézve a kültagokhoz, semmiféle irányt nem ad. Lehet-e a hitelezőknek